

Notáhta • Notat

Geasa/Til: «TilSbr_Navn»

Min čuj./Vår ref: 10/4062 - 1

Beaivi/Dato: 20.09.2009

Befaringsrapport, Skardalen, Gáivuona suohkan/Kåfjord kommune - utvalgt kulturlandskap i Troms

Skardalen er utvalgt kulturlandskap i Troms fylke. Formålet med denne befaringa var å registrere sommerfjøs og annen bebyggelse i øvre kant av innmarka i bygda. Det ble i 2008 gjennomført befaring av hele miljøet. En tidligere befaring i sommer har registrert naust og sjønær bebyggelse i bygda, i alt 19 hus, se egne rapporter.

Befaringen av sommerfjøs og høysjåer ble gjennomført den 11. september 2009. Deltagere var Randi Sjølie og Camilla Olofsson fra Sametinget. Det ble gjort registrering på SEFRAK-skjemaet og tatt posisjon med GPS av de fleste husene i denne sonen, alt 9 stykker. Befaringa ble vesentlig gjort på eksteriøret av husene. I tillegg til disse ni er tidligere fotografert to andre høysjåer på østsida av elva, slik at det totale materialet omfatter 11 hus. Hovedmengden av husene ligger 80-85 m over havet, i øvre kant av innmarka. Et nettverk av stier og opparbeidete veier fører oppover i kulturlandskapet til sommerfjøs og høysjåer. Eiendomsstrukturen i bygda er utformet med lange og smale eiendommer som spenner fra fjæra og opp på høyfjellet. Eiendommene er bebygde med gårdsanlegg, med gårdens hus som hører til gården i de forskjellige sonene, naust i fjæra, bolig og fjøs nært riksveien og sommerfjøs/høysjåer høyt oppe i landskapet. Her er registrert som eiere av sommerfjøs og høysjåer de eiere som er registrert i Matrikkelen. Løpestrenger i landskapet ovenfra og ned til hovedgården har gjort transporten ned lettere. Fortsatt finnes mange spor etter disse, dessuten en intakt løpestreng.

Sommerfjøsene er bygd over samme lest. De ligger med møneretningen langs landskapet og med inngangen på oversida av huset. På grunn av det bratte terrenget er husmuren på nedsida av huset ganske høy. Muren er utformet slik at gjødsla fra fjøset kan tas ut i et kjellerrom under fjøsgolvet. Det finnes også gjødseletkast i veggen. Veggene er tette, men i lett konstruksjon. Høysjåene er gjerne satt opp med konstruksjoner i råved og kledd med åpent kledning. Husene er forankret mot vind med ståltråd festet i eller over taket.

Sommerfjøsene er små hus, rundt 12 – 17 kvm og plass til 2-4 kubåser. Rafthøydene er rundt 1,7 m og mønehøyden rundt 2,7 m. Sommerfjøsene er ute av bruk men forholdsvis bra vedlikeholdt.

Vurdering - tiltak

Sommerfjøs og høysjåer er viktige for det komplette kulturlandskapet. Mange av disse bygningene er vedlikeholdt sjøl om de er ute av bruk. Likevel er flere av dem allerede fjernet. Derfor er det viktig at de som fortsatt står blir stående. De som har viktige skader bør kunne få tilskudd fra kulturlandskapsmidlene til reparasjoner. Dette gjelder spesielt nr 03, der pappen er borte på deler av taket, med råteskader i taktra. Det er også råteskader i golvet inn mot terrenget og golvet inne er belagt med saueskitt. Nr 04, der det er store råteskader i veggen inn mot terrenget. Vegetasjon gjør det umulig å åpne døra og få oversikt over skadene. Nr 7, der det er en liten men viktig lekkasje midt i taket som kan bli avgjørende for bæreevnen til sentral sperre. Nr 11 som har viktige skader både i konstruksjon og kledning.

01		<p>Høysjå på gnr 28/1, 12 Eier Per Kristian Monsen. Huset er bygd i stavkonstruksjon, delvis med råved i bjørk i konstruksjonen. Huset måler 3,5 x 2,8 m, kledd med låvepanel, delvis kassebord, taket tekket med bølgeblekk.</p> <p>God stand.</p>
02		 <p>Sommerfjøs på gnr 28/3, eier Anne Marie Solberg. Huset måler 4,3 x 4 m, kledd med forskjellige paneltyper.</p> <p>Grunnmuren er åpen under fjøset slik at gjødsla kan tas ut under golvet. Der er også utkastluke i veggen.</p>
03		<p>Sommerfjøs på gnr 28/22, eier Berta Larine Henriksen. Huset måler 3,3 x 3,3 m og har papp på taket.</p> <p>Pappen er borte på deler av taket, med råteskader i taktroa. Råteskader i golvet inn mot terrenget. Golvet inne er belagt med saueskitt.</p>
04		<p>Sommerfjøs på 28/21, eier Sigrid Berlotte Pedersen. Huset måler 4 x 3,1 m og har bølgeblekk på taket. Inngang på kortenden</p> <p>Inneholder båser. Store råteskader i veggen inn mot terrenget. Vegetasjon gjør det umulig å åpne døra.</p>
05		<p>Sommerfjøs på grn 28/4, eier Georg Nilsen, Hildur Nilsen, Magnar Nilsen, Ove Johan Nilsen og Peder Norvald Nilsen. Huset måler 4,4 x 3,8 m. Inngang på kortenden.</p>

		<p>Huset er i god stand og nymalt</p>
06	 <p>Sommerfjøs sammenbygd med høysjå på gnr 28/19, har vært brukt av Oskar Strandli, mens grunnes eies av Hans Bernhard Monsen. De to rommene er bygd i forskjellige høyder og konstruksjoner. Fjøsdelene inneholder fire båser. God stand, noe umalt.</p>	 <p>En gruppe fjøs og høysjåer er plassert samlet på gnr 28/10 og 19, nærmest er sommerfjøset på bnr 19.</p>
07	 <p>Høysjå på gnr 28/10, eid av Ruth Bergljot Larsen. Huset er bygd på tvers av terrenget og golvet innvendig følger den naturlige skråninga. Huset måler 5,3 x 3,1 m. Taket er tekket av oljefat og never/torv.</p>	 <p>Forholdsvis nylige reparasjonsarbeider i taket, men likevel viktig lekkasje rett mot bærende storsperre i overgangen mellom taktekingstypene.</p>
08		<p>Sommerfjøs på gnr 28/10, eid av Ruth Bergljot Larsen. Huset måler 3,5 x 3,1 m. Inneholder to kubåser og to mindre båser (geit?). Taket er tekket med never/torv. Huset er i god stand, ser ut til nylig å ha vært reparert.</p>

09		<p>Sommerfjøs på antatt gnr 28/18, eid av Peder Kristian Monsen.</p> <p>I god stand. Forholdsvis nylig reparert</p>
10		<p>Høysjå på østsida av elva. Sannsynlig gnr er 28/7 og eier Olufine Johansen. Taket tekket av oljefat. Bygd av oldervirke/råved.</p> <p>Huset er ganske skadet av råte og brekkasje, men står fortsatt oppe. Delvis overgrodd av gras og busker.</p>
11	 <p data-bbox="245 1397 767 1458">Høysjå på østsida av elva. Sannsynlig gnr er 28/7 og eier Olufine Johansen</p>	 <p data-bbox="842 1397 1417 1485">Konstruert og kledd med råved i bjørk/older. Taket er løftet til et slags pultformet tak. Huset skal være blåst ned etter befaranga i 2008.</p>

Dearvvuodaiguin/Med hilsen

Randi Berit Sjølie
seniorråddeaddi/seniorrådgiver